

MU89208

MASARYKOVA UNIVERZITA	
Ped. fakulta - podatelna	
Č.j./E.č.:	MU/14988/2012/PedF
Datum/Čas	- 7 -03- 2012 / .....
Počet listů dokumentu:	1
Počet příl. a listů/sv.:	/ .....
Počet a druh nelist. příloh:	/ .....

Posudek oponenta habilitační práce**Masarykova univerzita****Fakulta****Habilitační obor**Pedagogická
Speciální pedagogika

Vloženo do spisov. E-j. MU/168/2012/PedF - B

Uchazeč**Pracoviště****Habilitační práce**PhDr. Mgr.Barbora BAZALOVÁ, Ph.D.,
Masarykova univerzita Pedagogická fakulta
Vzdělávání žáků s poruchami autistického spektra
v inkluzivní škole v českém a mezinárodním kontextu**Oponent****Pracoviště**doc. PaedDr. Vanda HÁJKOVÁ, Ph.D.,
Pedagogická fakulta Univerzity Karlovy v Praze**Text posudku (rozsah dle zvážení oponenta)**

Habilitační práce PhDr.Mgr.Barbory Bazalové, Ph.D. je zpracována na jedno z aktuálních témat současné speciální pedagogiky – téma pervazivních poruch autistického spektra (PAS) a možností inkluzivního vzdělávání žáků takto postižených. Téma vzbuzuje zájem odborníků porozumět velmi komplexnímu narušení duševního a mentálního vývoje s variabilitou projevů, hledat a nastavovat vhodné intervenční mechanismy pro edukační proces s účastí žáků s PAS. Téma je výzkumně o to naléhavější, oč markantněji narůstají počty případů s touto diagnózou v současné dětské a žákovské populaci v České republice (stejně jako v zahraničí). Velmi výstižně tuto skutečnost autorka vystihla v samotném úvodu své práce slovy „*poruchy autistického spektra se stávají fenoménem současné doby*“ (str.7).

Podobně jako jiní výzkumníci přistupuje autorka Bazalová k tématu předložené práce a výzkumu, jako k předmětu svého dlouhodobějšího badatelského zájmu a úsilí. To lze doložit její účastí v příslušně zaměřeném výzkumném týmu pracujícím v rámci výzkumného záměru řešeného pod vedením prof.Vítkové na Pedagogické fakultě MU *Speciální potřeby žáků v kontextu rámcového vzdělávacího programu pro základní vzdělávání*, kde badatelka využila příležitosti k soustředění východisek a provedení řady pilotních studií v letech 2008 až 2012 za účelem shromáždit statistické údaje o počtech dětí a žáků s PAS v Jihomoravském kraji a odhalit hlavní determinanty úspěšné integrace /inkluzie těchto žáků ve školách hlavního vzdělávacího proudu.

Navazující šetření se týká *diagnostiky poruch autistického spektra, podpory škol a rodin a jejich spolupráce*. Vychází rovněž z teoretických konceptů, historiografických, terminologických a metodologických východisek, dostatečně popsanych a soustředěných na ploše téměř 180 stran. Posouvá poznání problematiky PAS ještě o pořádný kus dále. Velmi přehledné uvedení výsledků šetření a diskuse k nim nás přesvědčuje o korektní snaze autorky ověřit validitu dosavadních teoretických poznatků k problematice PAS , zjistit skutečné rozložení jednotlivých diagnóz rámci širokého spektra těchto poruch, sledovat poměr výskytu PAS u chlapců a dívek a porovnat tato zjištění s dostupnými výsledky tuzemských i zahraničních výzkumů. Pro oblast speciální pedagogiky i širší oblast sociálně vědní jsou přínosné autorčiny poznatky k výskytu mentálního postižení v souvislosti s PAS, k souběhu epilepsie a jiného postižení, k včasnosti a komplexnosti diagnostiky a ke spokojenosti rodičů s edukací jejich dětí s PAS, s typem školy, s poradenskými službami a s dostupností sociálních služeb.

Na první pohled zjevný potenciál obou výzkumných šetření pro samotnou vzdělávací praxi je

zcela jistě nejsilnější devizou autorky Bazalové a předloženého spisu. Výzkumy byly v tomto případě provedeny s nejvyšší citlivostí pro potřeby všech, kteří se podporou vzdělávacích potřeb dětí a žáků s PAS každodenně zabývají – rodičů, pedagogů, poradenských pracovníků a ostatních profesionálů. Pozornosti badatelky neunikli ani hlavní aktéři vzdělávacího procesu – samotní žáci s PAS i žáci intaktní. Každé z provedených šetření je doplněno uni- i bivariační analýzou, hlavní šetření jsou vhodně doplněna subvýzkumy a případovými studii. V rozsáhlé přílohové dokumentaci se můžeme seznámit s průběhem všech autorčiných výzkumů, s použitými výzkumnými nástroji i s velmi přehlednou prezentací a podrobnou analýzou získaných výsledků.

Zpracování teoretických kapitol i kapitol věnovaných provedeným šetřením lze přiznat formulační jasnost, myšlenkovou návaznost a logickou utříděnost. Autorka pracuje s dostatkem odborných pramenů tuzemské i zahraniční provenience, jichž je v konečném výčtu použité literatury uvedeno přibližně 350.

Ze speciálně pedagogického hlediska považují za přínosnou i přehledovou část věnovanou epidemiologickým studiím v českém a mezinárodním kontextu. Je pozoruhodné, že tyto studie prováděné v různých zemích dospívají prakticky k podobným výsledkům a že v České republice byl (podobně jako v jiných zemích) zaznamenán rapidní nárůst výskytu PAS v dětské populaci. Odůvodnění tohoto jevu, které nabízí autorka, je opřeno o vývoj diagnostických nástrojů a pokrok v evidenci PAS- a lze s ním jistě souhlasit.

Z hlediska zájmu o rozvoj teorie i praxe v oboru speciální pedagogika bych uvítala, kdyby autorka ve své práci uvedla i nástin možného zaměření výzkumů v dané oblasti směrem do budoucna a nabídla konkrétní témata pro další výzkumná šetření.

Dotazy oponenta k obhajobě habilitační práce (počet dotazů dle zvážení oponenta)

1. Ve své práci velmi erudovaně popisujete kvality inkluzivní vzdělávací praxe, ale ve chvíli, kdy formulujete návrhy opatření pro vzdělávání žáků s PAS, hovoříte s větším důrazem o praxi integrační - je to záměrné a něčím podmíněné?
2. Ve své práci formulujete sedm faktorů, které ztěžují integrované vzdělávání žáků s PAS v českých školách (str.155), můžete je seřadit podle závažnosti a okomentovat s využitím vlastních výzkumných zjištění ?

Závěr

Habilitační práce Barbory Bazalové „Vzdělávání žáků s poruchami autistického spektra v inkluzivní škole v českém a mezinárodním kontextu“ **splňuje** požadavky standardně kladené na habilitační práce v oboru Speciální pedagogika.

V Praze 5.3.2012

(podpis)